

Komparácia *Predpisov na správne zachovávanie Apoštolskej konštitúcie SAPIENTIA CHRISTIANA a Aplikáčnych noriem na verné zachovávanie Apoštolskej konštitúcie VERITATIS GAUDIUM* a ich prínos pre štúdium morálnych hodnôt (V)¹

---

5. časť

prof. ThDr. Marek Petro, PhD.

<https://orcid.org/0000-0003-2024-9981>

Abstract: *Drawing on the Second Vatican Council, the apostolic constitutions SAPIENTIA CHRISTIANA (15.04.1979) and VERITATIS GAUDIUM (08.12.2017) accentuate that the students at universities should be truly outstanding in learning, ready to shoulder major duties in society and to witness to the faith before the world.² In the previous issues of the COLLECTANEA LECTIONUM THEOLOGICARUM (CLT VII – CLT XVII) we compared the abovementioned constitutions and provided novel impulses for a permanent formation of priests. This and the following papers (published as a continuation) will compare the Norms of Application for the Correct Implementation of the Apostolic Constitution SAPIENTIA CHRISTIANA and Norms of Application for the Correct Implementation of the Apostolic Constitution VERITATIS GAUDIUM and highlight their contribution to the study of moral values that are essential for a well-rounded and sustainable development of society.*

---

¹ Štúdiá vznikla ako výstup riešenia projektu KEGA 030PU-4/2022 s názvom *Design of teaching materials for university study of relevant moral values with a focus on allround and sustainable development of society.*

² Cf. GE 10.

Key words: *Education. Moral values. Personal development. Society. Interpersonal relations. Sapientia Christiana. Veritatis Gaudium.*

Abstrakt: *Apoštolské konštitúcie SAPIENTIA CHRISTIANA (15.04.1979) a VERITATIS GAUDIUM (08.12.2017) odvolávajú sa na Druhý vatikánsky koncil zdôrazňujú aby študenti na univerzitách boli formovaní na ľudí skutočne vynikajúcich vo vede, pripravených na náročné povinnosti v spoločnosti a na svedkov viery vo svete.³ V predchádzajúcich častiach zborníka COLLECTANEA LECTIONUM THEOLOGICARUM (CLT VII – CLT XVII) sme komparovali vyššie spomenuté apoštolské konštitúcie s extrahovaním nóva pre permanentnú kňazskú formáciu. V tejto a ďalších štúdiách (na pokračovanie) porovnáme Predpisy na správne zachovávanie Apoštolskej konštitúcie SAPIENTIA CHRISTIANA a Aplikčné normy na verné zachovávanie Apoštolskej konštitúcie VERITATIS GAUDIUM a ich prínos pre štúdium morálnych hodnôt, ktoré sú nevyhnutné pre všestranný a trvalo udržateľný rozvoj spoločnosti.*

Kľúčové slová: *Vzdelávanie. Morálne hodnoty. Osobnostný rozvoj. Societa. Interpersonálne relácie. Sapientia christiana. Veritatis gaudium.*

*(Pokračovanie z COLLECTANEA
LECTIONUM THEOLOGICARUM XXII, I/2024)*

Úvod

Ak má byť napredovanie a budovanie akejkoľvek civilizácie, úspešné, musí byť zakotvené v takých hodnotách, ktoré sú zmysluplné, funkčné a fixne zakorenené v pravidlách fungovania society.

Pri zdôvodňovaní rozličných politických, spoločenských, ekonomických či prírodovedeckých krokoch a rozhodnutiach môžeme nezriedka počúvať o zakotvení, či obrane takzvaných

---

³ Porov. GE 10.

európskych hodnôt, ktoré majú byť zárukou správneho základu a východiska pre budovanie kvalitnej a prosperujúcej spoločnosti.⁴

Z druhej strany zas, výraz európske hodnoty sa používa často veľmi nekonkrétne, akoby bolo všeobecne zrejmé, čo sa pod tým myslí, no jednoznačné všeobecne používané definovanie týchto hodnôt neexistuje.

Z toho logicky vyplýva, že neexistuje ani ich vedecké a objektívne platné zdôvodnenie a potvrdenie. Paradoxom je, že tieto európske hodnoty sú nejakým činom spontánne považované za akýsi základ správneho fungovania medziľudských vzťahov v rôznych oblastiach a úrovniach spoločnosti. Z tohto hľadiska sa tieto hodnoty implicitne vnímajú ako normy, podľa ktorých možno hodnotiť úroveň rôznych štátnych, kultúrnych ba i náboženských spoločenstiev a systémov vo svete.

Je prirodzené, že spomínané hodnoty, ak si majú zachovať ambíciu byť spoľahlivým základom pre rozvoj spoločnosti, musia byť jasne zdôvodnené, pomenované, aby následne mohli byť vovedené do praktického života a stať sa základom pre rozvoj všetkých oblastí, ktoré tvoria spoločnosť.⁵

V živote sa možno stretnúť z rozličnými, často až hraničnými okolnosťami, ktorých úspešné riešenie vyžaduje práve správne životné postoje.⁶

Nová doba so sebou prináša aj nové či už zdravotné, pracovné, sociálne, ale aj politické problémy, s ktorými sa človek potrebuje nevyhnutne správne vysporiadať (napr. v blízkej minulosti COVID-19 a v súčasnosti vojna na Ukrajine, či ďalšie nepokoje, zasahujú všetky spomínané sféry).

---

⁴ ORENIČ, P.: História a súčasne výzvy pre Katolícke školy na Slovensku. In: *Theologos*, Prešov: Gréckokatolícka teologická fakulta, 1/2023, s. 67.

⁵ POPOVIČ, J.: *Cirkvi sui iuris v CCEO*. Prešov : Gréckokatolícka teologická fakulta, 2022. - s. 58.

⁶ DANCÁK, P. – ORENIČ, P. – CHIFOR, A.: Historicko-filozofická reflexia princípu dvojitého efektu v kontexte praxe pomáhajúcich profesií. In: BEŇO, P. – KNAPIK, A. – ROTTERMUND, J. – ŠRAMKA, M.: *Covid-19 and its Impacts on Health, Helping Professions and New Technologies*. Katowice 2021, p. 243-251.

Bez spoľahlivého riešenia takýchto životných problémov jednotlivcov nemožno očakávať pozitívny a úspešný vývoj celej spoločnosti.⁷

Cieľom tejto štúdie (na pokračovanie) je komparácia *Predpisov na správne zachovávanie Apoštolskej konštitúcie SAPIENTIA CHRISTIANA* a *Aplikačných noriem na verné zachovávanie Apoštolskej konštitúcie VERITATIS GAUDIUM* a ich prínos pre štúdium, výskum a selekciu morálnych hodnôt, ktoré sú nevyhnutné pre všestranný a trvalo udržateľný rozvoj spoločnosti, zodpovedajú fungovaniu sveta a sú v súlade s potrebami človeka i spoločnosti.

Nádejame sa, že aj táto štúdia prispeje k verifikácii relevancie týchto hodnôt, aby následne mohol byť zostavený zmysluplný systém etických hodnôt, ktorý môže spoľahlivo tvoriť základ rozvoja spoločnosti. Takýto systém má byť neodmysliteľným obsahom vysokoškolského štúdia, aby tak mohol byť nosným základom pre štúdium v humanitných, spoločenských, ale aj prírodných vedách.

Komparácia PRVÝCH ČASTÍ

Oba porovnávané dokumenty, *Predpisy na správne zachovávanie Apoštolskej konštitúcie SAPIENTIA CHRISTIANA*⁸ i *Aplikačné normy na verné zachovávanie Apoštolskej konštitúcie VERITATIS GAUDIUM*⁹, obsahujú v *Prvej časti* po desať kapitol. V PnSZ AK SCH má *Prvá časť* názov *Spoločné normy* a v ANnVZ AK VG *Všeobecné normy*. Jednotlivé kapitoly sú v PnSZ AK SCH i v ANnVZ AK VG číslované rímskymi číslicami od I do X. V tomto príspevku skomparujeme *V. kapitolu* prvých častí, ktorá v PnSZ AK SCH nesie názov *Úradníci a zamestnanci* a v ANnVZ AK VG má

⁷ BUZALIC, A. – DANCÁK, P. – CHIFOR, A.: Fenomenologická reflexia pandémie ako naliehavá súbežná reflexia nad zmyslom vecí a života. In: DANCÁK, P. – ŠOLTÉS, R. – PORUBEC, D. (eds.): *Disputationes quodlibetales* Prešov: Gréckokatolícka teologická fakulta, 2022. p. 6-21.

⁸ Odtiaľ budeme v texte používať skratku PnSZ AK SCH.

⁹ Odtiaľ budeme v texte používať skratku ANnVZ AK VG.

COLLECTANEA LECTIONUM THEOLOGICARUM XXIII

názov *Administratívny a technický personál*.¹⁰ Ďalej skomparujeme VI. kapitolu prvých častí, ktorá v PnSZ AK SCH nesie názov *Študijný program* a v ANnVZ AK VG má názov *Študijný poriadok*.¹¹

PREDPISY NA SPRÁVNE ZACHOVÁVANIE APOŠTOLSKEJ KONŠTITÚCIE "SAPIENTIA CHRISTIANA"¹²

APLIKAČNÉ NORMY NA VERNÉ ZACHOVÁVANIE APOŠTOLSKEJ KONŠTITÚCIE VERITATIS GAUDIUM¹³

1. časť SPOLOČNÉ NORMY

V. Úradníci a zamestnanci (Ap. konšt. čl. 36 – 37; Predpisy čl. 28)

PRVÁ ČASŤ VŠEOBECNÉ NORMY

V. kapitola Administratívny a technický personál (Ap. konšt. čl. 36; Aplikačné normy čl. vypúšťa sa)

Čl.28.

V štatútoch alebo v inom primeranom dokumente univerzity alebo

Vypúšťa sa

---

¹⁰ Piata kapitola je v rámci oboch apoštolských konštitúcií skomparovaná v: PETRO, M.: Komparácia Apoštolských konštitúcií Sapientia Christiana a Veritatis Gaudium a ich prínos pre vzdelávanie kňazov 5 [electronic] / In: *Collectanea lectionum theologiarum XI.* [electronic] / Rec. Cyril Hišem, Karel Sládek, Peter Tírpák. - Uzgorod : PATENT, 2020. s. 6 – 13. - ISBN 978-617-589-194-0. Petro Marek (100%).

¹¹ Šiesta kapitola je v rámci oboch apoštolských konštitúcií skomparovaná v: PETRO, M.: Komparácia Apoštolských konštitúcií Sapientia Christiana a Veritatis Gaudium a ich prínos pre vzdelávanie kňazov 6 [electronic] / In: *Collectanea lectionum theologiarum XII.* [electronic] / Rec. Cyril Hišem, Karel Sládek, Peter Tírpák. - Uzgorod : PATENT, 2020. s. 6 – 17. - ISBN 978-617-589-200-8. Petro Marek (100%).

¹² Posvätná kongregácia pre katolícku výchovu podľa normy čl.10 Apoštolskej konštitúcie Sapientia Christiana podáva cirkevným univerzitám a fakultám nasledujúce predpisy, ktoré treba verne zachovávať.

¹³ Kongregácia pre katolícku výchovu podľa čl. 10 apoštolskej konštitúcie Veritatis gaudium predkladá cirkevným univerzitám a fakultám nasledujúce aplikačné normy a nariaďuje, aby sa verne dodržiavali.

fakulty nech sú stanovené práva a povinnosti úradníkov aj zamestnancov a ich účasť na živote univerzitnej obce.

VI.
Študijný program
(Ap. konšt. čl. 38 – 45;
Predpisy čl. 29 – 33)

Čl.29.

Štatúty jednotlivých fakúlt majú určiť, ktoré predmety (hlavné aj pomocné) sú povinné pre všetkých a ktoré sú nepovinné alebo voliteľné.

Čl.30.

Štatúty majú určiť aj cvičenia a semináre, na ktorých študenti majú byť nielen prítomní, ale majú sa aj venovať spoločnej práci a vystupovať s vlastnými príspevkami.

Čl.31.

Prednášky a cvičenia majú byť primerane rozdelené, aby sa vážne podporovalo súkromné štúdium a osobná práca pod vedením učiteľa.

VI. kapitola
Študijný poriadok
(Ap. konšt. čl. 37 – 44;
Aplikačné normy čl. 30 – 34)

Čl. 30.

Študijný poriadok musí mať schválenie od Kongregácie pre katolícku výchovu (porov. kán. 816 § 2 CIC; kán. 650 CCEO).

Čl. 31.

Študijný poriadok jednotlivých fakúlt má určovať, ktoré predmety (hlavné aj doplnkové) sú povinné, a teda ich musia absolvovať všetci, a ktoré sú nepovinné alebo voliteľné.

Čl. 32.

Podobne majú štatúty určovať, na ktorých cvičeniach a seminároch musia byť študenti nielen prítomní, ale majú sa aj aktívne podieľať, spolupracovať s kolegami a vypracovať seminárne práce.

Čl. 33.

§ 1. Prednášky a cvičenia majú byť vhodne časovo zadelené, aby sa náležite podporilo súkromné štúdium a osobná práca pod vedením učiteľa.

§ 2. Jedna časť kurzov sa môže konať vo forme štúdia na diaľku, ak to študijný poriadok schválený Kongregáciou pre katolícku výchovu upravuje a určuje podmienky takéhoto štúdia, najmä pokiaľ ide o spôsob skúšania.

Čl.32.

§ 1. Štatúty majú určiť aj spôsob, ako majú skúšajúci oznámiť posudok o kandidátoch.

§ 2. V poslednom posudku o kandidátoch na jednotlivé akademické stupne má byť zoznam všetkých odporúčaní, ktoré dostali na jednotlivých skúškach tohto cyklu ústne alebo písomne.

§ 3. Na skúšky ku stupňom, najmä k doktorátu, je vhodné pozvať aj externých vyučujúcich.

Čl. 34.

§ 1. Štatúty a vnútorné predpisy univerzity alebo fakulty majú stanovovať aj spôsob, akým majú skúšajúci oznámiť svoj posudok ohľadom kandidátov.

§ 2. V poslednom posudku ohľadom kandidátov na jednotlivé akademické stupne majú byť zohľadnené všetky výsledky dosiahnuté v písomných alebo ústnych skúškach v danom cykle.

§ 3. Na skúšky pre udelenie akademických stupňov, najmä doktorátu, sa odporúča pozvať aj externých vyučujúcich.

Čl.33.

Štatúty nech oznámia aj študijné smery, ktoré sú na fakulte stabilne určené podľa rozličných cieľov, ako aj diplomy, ktoré majú byť udelené.

Komparácia

Piata kapitola

Obsah a číslovanie článkov:

- V PnSZ AK SCH (čl. 28) sa nachádza ustanovenie, ktoré vyžaduje stanovenie práv a povinností úradníkov a zamestnancov univerzity alebo fakulty. Dokument zároveň zdôrazňuje ich participáciu na živote univerzitnej obce.
- ANnVZ AK VG nemá článok ekvivalentný k čl. 28 v PnSZ AK SCH, preto sa tento článok v aplikačných normách vypúšťa.

Šiesta kapitola

Číslovanie a obsah článkov:

- V PnSZ AK SCH číslovanie začína od čl. 29, zatiaľ čo v ANnVZ AK VG začína od čl. 30.

Predmety a semináre:

- Čl. 29 PnSZ AK SCH / Čl. 31 ANnVZ AK VG: Obidva dokumenty ukladajú povinnosť stanoviť povinné a nepovinné (voliteľné) predmety. Termíny „hlavné aj pomocné“ v PnSZ AK SCH sú v ANnVZ AK VG nahradené termínmi „hlavné a doplnkové“.
- Čl. 30 PnSZ AK SCH / Čl. 32 ANnVZ AK VG: Rovnako sa v oboch článkoch stanovuje požiadavka na účasť študentov na seminároch a aktívne zapojenie. V ANnVZ AK VG sú pridané ďalšie požiadavky na spoluprácu s kolegami a tvorbu seminárnych prác.

Prednášky a cvičenia:

- Čl. 31 PnSZ AK SCH / Čl. 33 ANnVZ AK VG: Oba články uvádzajú, že prednášky a cvičenia majú byť rozdelené tak, aby podporovali samostatnú prácu študentov pod vedením učiteľov. ANnVZ AK VG ďalej uvádza možnosť štúdia na diaľku za podmienok schválených Kongregáciou pre katolícku výchovu, čo v PnSZ AK SCH chýba.

Skúšky a posudky kandidátov:

- Čl. 32 PnSZ AK SCH / Čl. 34 ANnVZ AK VG: Tieto články obsahujú pokyny pre hodnotenie kandidátov, vrátane spôsobu oznámenia posudkov. Rozdiel spočíva v termínoch: ANnVZ AK VG vyžaduje „zohľadnenie výsledkov skúšok v danom cykle“ a výslovne odporúča prítomnosť externých vyučujúcich pri skúškach na doktorát, zatiaľ čo PnSZ AK SCH odporúča externých učiteľov len všeobecne.

Ďalšie požiadavky na študijný poriadok:

- Čl. 30 sa nachádza iba v ANnVZ AK VG a pri schválení študijných poriadkov sa odvoláva na kódexy CIC a CCEO a je tu uvedená podmienka, že študijný poriadok musí byť schválený Kongregáciou pre katolícku výchovu. Takáto podmienka v PnSZ AK SCH chýba.

Iné:

- Čl. 33. V aplikačných normách ANnVZ AK VG tento článok nemá ekvivalentný obsah. Inými slovami, požiadavka na informovanie o stabilných študijných smeroch a udeľovaných diplomoch sa v ANnVZ AK VG nevyškytuje. Tento rozdiel teda zvyrazňuje, že PnSZ AK

COLLECTANEA LECTIONUM THEOLOGICARUM XXIII

SCH poskytuje fakultám usmernenie k určeniu stálych študijných smerov a udelenia diplomov, zatiaľ čo ANnVZ AK VG túto úpravu nepokrýva.

Zhrnutie komparácie

- Vypustené ustanovenia: ANnVZ AK VG neobsahuje ustanovenia pre úradníkov a zamestnancov (čl. 28 v PnSZ AK SCH).
- Štruktúrne zmeny: ANnVZ AK VG obsahuje ďalšie ustanovenia, ako napríklad požiadavky na aktívnu spoluprácu študentov a zapojenie do diaľkového štúdia.
- Nové požiadavky: ANnVZ AK VG pridáva povinnosť schválenia študijného poriadku Kongregáciou a odporúča konkrétnejšie externé hodnotenie na doktorát.

(Pokračovanie v COLLECTANEA
LECTIONUM THEOLOGICARUM XXIV, III/2024)

Zoznam bibliografických odkazov

- BUZALIC, A. – DANCÁK, P. – CHIFOR, A.: Fenomenologická reflexia pandémie ako naliehavá súbežná reflexia nad zmyslom vecí a života. In: DANCÁK, P. – ŠOLTÉS, R. – PORUBEC, D. (eds.): *Disputationes quodlibetales* Prešov: Gréckokatolícka teologická fakulta, 2022. p. 6-21. ISBN 978-80-555-3024-6.
- CODEX CANONUM ECCLESiarUM ORIENTALIUM (1990), Rím : Vidavnicstvo OO. Vasilijan, 1993, 845 s.
- CODEX IURIS CANONICI (1983), Bratislava : KBS, 1996, 894 s.
- DANCÁK, P. – ORENIČ, P. – CHIFOR, A.: Historicko-filozofická reflexia princípu dvojitého efektu v kontexte praxe pomáhajúcich profesií. In: BEŇO, P. – KNAPIK, A. – ROTTERMUND, J. – ŠRAMKA, M.: *Covid-19 and its Impacts on Health, Helping Professions and New Technologies*. Katowice 2021, p. 243-251. ISBN: 987-83-7509-429-9

- DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL: Deklarácia o kresťanskej výchove GRAVISSIMUM EDUCATIONIS (1965) /GE/. In: <https://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/druhy-vatikansky-koncil/c/gravissimum-educationis>.
- DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL: Dekrét o kňazskej formácii OPTATAM TOTIUS (1965) /OT/. In: <https://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/druhy-vatikansky-koncil/c/optatam-totius>.
- CONGREGATION FOR THE DOCTRINE OF THE FAITH: Instruction DONUM VERITATIS on the Ecclesial Vocation of the Theologian. In: http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19900524_theologian-vocation_en.html.
- FRANTIŠEK: Apoštolská konštitúcia pápeža Františka VERITATIS GAUDIUM o univerzitách a cirkevných fakultách (2017) /VG/. Trnava : SSV, 2018, 92 s. ISBN 978-80-8161-329-6.
- JÁN PAVOL II.: Apoštolská konštitúcia SAPIENTIA CHRISTIANA o štúdiu na cirkevných univerzitách a fakultách (1980) /SCH/. Trnava : SSV, 1999, 76 s. ISBN 80-7162-278-8.
- ORENIČ, P.: História a súčasne výzvy pre Katolícke školy na Slovensku. In: *Theologos*, Prešov: Gréckokatolícka teologická fakulta, 1/2023, s. 61-71.
- PETRO, M.: Komparácia Apoštolských konštitúcií Sapientia Christiana a Veritatis Gaudium a ich prínos pre vzdelávanie kňazov 2 [electronic] / In: *Collectanea lectionum theologiarum VIII* [electronic] / Rec. Cyril Hišem, Karel Sládek. - Varšava : Wydawnictwo Respect, 2019. - ISBN 978-83-950824-3-6. - S. 5-14. Petro Marek (100%)
- POPOVIČ, J.: *Cirkevi sui iuris v CCEO*. Prešov : Gréckokatolícka teologická fakulta, 2022, 176 s. ISBN 978-80-555-2927-1.